

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH
KHOA KẾ TOÁN

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC
ĐỔI MỚI NGHIÊN CỨU KHOA HỌC
TRONG ĐIỀU KIỆN HỘI NHẬP QUỐC TẾ

HÀ NỘI, 6/2017

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC

**ĐỔI MỚI ĐÀO TẠO VÀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC
KẾ TOÁN – KIỂM TOÁN TRONG ĐIỀU KIỆN HỘI NHẬP QUỐC TẾ**

PHIÊN 2

**ĐỔI MỚI NGHIÊN CỨU KHOA HỌC KẾ TOÁN - KIỂM TOÁN
TRONG ĐIỀU KIỆN HỘI NHẬP QUỐC TẾ**

HÀ NỘI, 6/2017

CHƯƠNG TRÌNH HỘI THẢO KHOA HỌC KHOA KẾ TOÁN
ĐỔI MỚI ĐÀO TẠO VÀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC KẾ TOÁN – KIỂM TOÁN
TRONG ĐIỀU KIỆN HỘI NHẬP QUỐC TẾ

Phiên 2: Đổi mới nghiên cứu khoa học kế toán - kiểm toán trong điều kiện HNQT

Thời gian	Nội dung	Ghi chú
8g30 – 9g00	Đón tiếp đại biểu	
9g00 – 9g10	Tuyên bố lý do, giới thiệu đại biểu, giới thiệu chủ tọa, thư kí hội thảo	
9g10 – 9g15	Khai mạc Đề dẫn hội thảo - PGS., TS. Mai Ngọc Anh	
9g45 – 10g45	Các báo cáo tại hội thảo Báo cáo 1 – NCS.Ths. Nguyễn Thị Hồng Vân Báo cáo 2 – NCS. Ths. Nguyễn Minh Thành Báo cáo 3 – TS. Đinh Thị Thu Hà Báo cáo 4 – TS Vũ Thị Phương Liên và NCS. Ths. Ngô Như Vinh	
10g45 – 11g20	Thảo luận tại hội thảo: + Xác định thực trạng nghiên cứu khoa học của Khoa hiện nay. + Định hướng phát triển nghiên cứu khoa học của Khoa trong thời gian tới	
11g20 – 11g30	Tổng kết, bế mạc hội thảo	

BAN TỔ CHỨC

MỤC LỤC

DIỄN VĂN KHAI MẠC HỘI THẢO NGHIÊN CỨU KHOA HỌC	1
KHOA KẾ TOÁN NĂM 2017.....	1
PGS., TS. Mai Ngọc Anh	1
CHỦ ĐỀ 1	3
NGHIÊN CỨU KHOA HỌC KẾ TOÁN, KIỂM TOÁN-	3
PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ LÝ THUYẾT NGHIÊN CỨU	3
TỔNG QUAN CÁC LOẠI HÌNH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC TRONG LĨNH VỰC KẾ TOÁN - KIỂM TOÁN	5
PGS., TS. Mai Ngọc Anh	5
TS. Vũ Thị Phương Liên.....	5
NCS.Ths. Nguyễn Thị Hồng Vân.....	5
PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU ĐỊNH TÍNH VÀ ĐỊNH LƯỢNG TRONG NGHIÊN CỨU KẾ TOÁN.	22
NCS.Ths. Nguyễn Thị Hồng Vân.....	22
Ths. Phạm Phương Anh, NCS.Ths. Đỗ Thị Lan Hương	22
PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU ĐỊNH TÍNH VÀ ĐỊNH LƯỢNG TRONG NGHIÊN CỨU VỀ CÔNG BỐ THÔNG TIN BÁO CÁO BỘ PHẬN TRONG BÁO CÁO TÀI CHÍNH.	30
NCS.Ths. Nguyễn Thị Hồng Vân.....	30
Ths. Phạm Phương Anh.....	30
THIẾT KẾ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC TRONG LĨNH VỰC KẾ TOÁN – KIỂM TOÁN THEO HƯỚNG ĐỊNH TÍNH/ ĐỊNH LƯỢNG.....	44

TS. Vũ Thị Phương Liên, TS. Đinh Thị Thu Hà	44
NCS.Ths. Dương Thanh Phương, NCS. Nguyễn Phương Thảo	44
Ths. Hoàng Thị Trang, CHV. Lê Yến Oanh.....	44
TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU TRONG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC XÃ HỘI.....	54
TS. Vũ Thị Phương Liên, NCS.Ths. Ngô Như Vinh.....	54
NCS.Ths. Dương Thị Yến, Ths. Dương Thị Thắm	54
Ths. Trần Như Quỳnh.....	54
Ý KIẾN TRAO ĐỔI VỀ ĐỔI MỚI NGHIÊN CỨU KHOA HỌC KẾ TOÁN, KIỂM TOÁN.....	69
PGS.TS. Giang Thị Xuyên	69
TỔNG HỢP CÁC PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU KHOA HỌC SỬ DỤNG TRONG NGHIÊN CỨU KẾ TOÁN KIỂM TOÁN	72
Ths.NCS Đặng Thị Hương	72
CÁC LÝ THUYẾT VỀ KINH TẾ, XÃ HỘI THƯỜNG ĐƯỢC SỬ DỤNG TRONG NGHIÊN CỨU KẾ TOÁN.....	81
NCS. Nguyễn Minh Thành	81
NCS. Nguyễn Thị Thanh Phương, Ths. Nguyễn Thị Huế.....	81
Ths. Hoàng Kim Ứng, NCS. Trần Thị Tuyết	81
Ths. Cán Mỹ Dung, Ths. Mai Thị Thư.....	81
GIỚI THIỆU TỔNG QUAN VỀ CÁC TRƯỜNG PHÁI LÝ THUYẾT KẾ TOÁN.....	100
TS. Nguyễn Thu Hiền.....	100
TS. Hoàng Văn Tường.....	100
LÝ THUYẾT TÌNH HUỐNG TRONG NGHIÊN CỨU KẾ TOÁN QUẢN TRỊ.....	105

ThS. Trần Thị Ngọc Anh	105
TS. Nguyễn Thu Hiền.....	105
TS. Hoàng Văn Tường.....	105
CHỦ ĐỀ 2	121
TỔNG QUAN CÁC XU HƯỚNG NGHIÊN CỨU KẾ TOÁN TÀI CHÍNH ...	121
TRÊN THẾ GIỚI.....	121
TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU VỀ GIÁ TRỊ HỢP LÝ	122
NCS. Ths. FCCA. Ngô Như Vinh	122
ThS. Trần Ngọc Diệp.....	122
TỔNG QUAN CÁC NGHIÊN CỨU VỀ TRÌNH BÀY VÀ CÔNG BỐ THÔNG TIN TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH	135
ThS, NCS. Ngô Như Vinh	135
ThS. Hoàng Thị Trang	135
TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU CÔNG TÁC TỔ CHỨC XÂY DỰNG CÁC CHUẨN MỰC QUỐC TẾ VỀ BÁO CÁO TÀI CHÍNH.....	151
TS. Đinh Thị Thu Hà	151
ThS. Nguyễn Thu Hào	151
ThS. Trần Thị Như Quỳnh.....	151
VẬN DỤNG CHUẨN MỰC BÁO CÁO KẾ TOÁN QUỐC TẾ TẠI CÁC DOANH NGHIỆP ĐA QUỐC GIA: CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC	160
TS. Đinh Thị Thu Hà	160
ThS. Nguyễn Thu Hào	160

NGHIÊN CỨU CHUẨN MỰC BÁO CÁO KẾ TOÁN QUỐC TẾ ÁP DỤNG CHO CÁC DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ.....	165
TS. Đinh Thị Thu Hà;	165
ThS. Nguyễn Thu Hào	165
CHỦ ĐỀ 3	170
XU HƯỚNG NGHIÊN CỨU KẾ TOÁN QUẢN TRỊ TRÊN THẾ GIỚI.....	170
TỔNG QUAN SỰ THAY ĐỔI CÁC QUAN ĐIỂM VỀ KẾ TOÁN QUẢN TRỊ VÀ SỰ PHÁT TRIỂN CÁC NỘI DUNG/KỸ THUẬT CỦA KẾ TOÁN QUẢN TRỊ	171
NCS. Nguyễn Minh Thành	171
ThS. Nguyễn Thị Bạch Dương	171
TỔNG QUAN VỀ CÁC NGHIÊN CỨU KẾ TOÁN QUẢN TRỊ TRONG CÁC ĐƠN VỊ CÔNG LẬP	182
Ths. Cán Mỹ Dung.....	182
NCS. Ths. Dương Thị Yên	182
TỔNG HỢP KẾT QUẢ ĐÁNH GIÁ CÁC NGHIÊN CỨU VỀ QUẢN TRỊ HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG TRONG CÁC TỔ CHỨC PHI LỢI NHUẬN	196
Ths. Mai Thị Thư – BM Kế toán quản trị.....	196
Ths. Trần Thị Phương Thảo – BM Kế toán tài chính.....	196
NHỮNG PHÁT TRIỂN GẦN ĐÂY VỀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU THỰC CHỨNG TRONG KẾ TOÁN QUẢN TRỊ.....	213
TS. Nguyễn Thu Hiền.....	213
NCS. Ngô Văn Lượng	213

TÁC ĐỘNG CỦA HỆ THỐNG ERP TỚI KẾ TOÁN QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP - TỔNG HỢP TỪ MỘT SỐ CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU VÀ ĐỊNH HƯỚNG NGHIÊN CỨU TRONG TƯƠNG LAI	227
ThS. Bùi Tố Quyên.....	227
CHỦ ĐỀ 4	241
XU HƯỚNG NGHIÊN CỨU KIỂM TOÁN TRÊN THẾ GIỚI.....	241
TỔNG QUAN VỀ CÁCH TIẾP CẬN KIỂM TOÁN TRÊN THẾ GIỚI VÀ CÁCH TIẾP CẬN KIỂM TOÁN DỰA TRÊN RỦI RO	242
Ths. FCCA Nguyễn Thu Hảo	242
TS. Vũ Thị Phương Liên, TS. Phí Thị Kiều Anh	242
CHỦ ĐỀ KHÁC	257
CHI PHÍ VÀ CÁCH NHẬN DIỆN CHI PHÍ TRONG KẾ TOÁN QUẢN TRỊ.....	258
TS. Trần Thị Ngọc Hân	258
TS. Nguyễn Thị Ngọc Thạch.....	258
Ths. Nguyễn Hương Giang.....	258
CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC KHI ÁP DỤNG CHUẨN MỰC BÁO CÁO TÀI CHÍNH QUỐC TẾ (IFRS) TẠI VIỆT NAM VÀ LỘ TRÌNH THỰC HIỆN.....	271
TS. Đỗ Minh Thoa.....	271
ĐỔI MỚI NGHIÊN CỨU KẾ TOÁN TÀI CHÍNH TRONG ĐIỀU KIỆN HỘI NHẬP KINH TẾ QUỐC TẾ.....	280
Ths. Lê Thị Hương.....	280

DIỄN VĂN KHAI MẠC HỘI THẢO NGHIÊN CỨU KHOA HỌC
KHOA KẾ TOÁN NĂM 2017

PGS., TS. Mai Ngọc Anh

Trưởng khoa Kế toán – Học viện Tài chính

Kính thưa các Quý vị đại biểu!

Thay mặt lãnh đạo Khoa Kế toán, tôi nhiệt liệt chào mừng các Quý vị đại biểu, Quý thầy cô đã tới tham dự Hội thảo khoa học ngày hôm nay!

Kính thưa Quý vị!

Trong lộ trình hội nhập và thực hiện các cam kết quốc tế, hệ thống kế toán Việt Nam đã và đang cải cách một cách căn bản, toàn diện trên cơ sở tiếp cận và hoà nhập có chọn lọc những nguyên tắc, thông lệ phổ biến của quốc tế về kế toán, kiểm toán. Từ năm 1996, với việc nghiên cứu và phổ biến rộng rãi các chuẩn mực quốc tế về kế toán, kiểm toán, lựa chọn các chuẩn mực có khả năng áp dụng tại Việt Nam, xúc tiến soạn thảo, cập nhật và công bố hệ thống chuẩn mực kế toán, kiểm toán Việt Nam, cho đến nay, chúng ta đã phát triển hệ thống kế toán, kiểm toán trong một khuôn khổ pháp lý và trình độ nghiệp vụ chuyên môn phù hợp với tiến trình đổi mới của đất nước, tiếp cận và hoà nhập với các nước trên thế giới và trong khu vực, từng bước tạo cơ sở pháp lý cho việc công nhận của quốc tế đối với hệ thống kế toán, kiểm toán Việt Nam.

Trước bối cảnh hội nhập sâu rộng với khu vực và thế giới trên mọi lĩnh vực, việc đổi mới đào tạo và nghiên cứu khoa học theo hướng hội nhập quốc tế tại Việt Nam là hết sức cần thiết trên cơ sở vẫn giữ những nét đặc trưng đồng thời tiệm cận các chuẩn chung của thế giới, đáp ứng nhu cầu xã hội. Vì vậy, nhằm tổ chức một diễn đàn chuyên môn chuyên sâu về cách thức, phương pháp và những nội dung đổi mới trong đào tạo và nghiên cứu khoa học kế toán - kiểm toán, Khoa Kế toán tổ chức hội thảo khoa học với chủ đề **“Đổi mới đào tạo và nghiên cứu khoa học kế toán – kiểm toán trong điều kiện hội nhập quốc tế”**. Đây là vấn đề vừa mang tính thời sự cấp bách, vừa là mối quan tâm, là trách nhiệm và

cũng là thách thức đối với đội ngũ làm công tác kế toán – kiểm toán, nhất là những giảng viên, cán bộ làm công tác đào tạo, hoạch định chính sách về kế toán, kiểm toán Việt Nam.

Hội thảo được chia thành hai phiên thảo luận với nhiều chủ điểm gồm:

- *Phiên 1: Đổi mới đào tạo kế toán - kiểm toán trong điều kiện hội nhập quốc tế*
- *Phiên 2: Đổi mới nghiên cứu khoa học kế toán - kiểm toán trong điều kiện hội nhập quốc tế*

Kính thưa các vị đại biểu!

Khoa Kế toán tổ chức Hội thảo này với sự cộng tác chặt chẽ và có hiệu quả của các nhà khoa học, các đơn vị trong Học viện. Ban tổ chức Hội thảo đã nhận được nhiều bài viết có chất lượng được đăng trong kỷ yếu và tại Hội thảo này.

Tại phiên 1 của Hội thảo, Khoa Kế toán mong muốn nhận được nhiều ý kiến của quý vị với các vấn đề chủ yếu sau:

- *Chủ đề 1: Sự cần thiết và quan điểm đổi mới đào tạo kế toán – kiểm toán trong điều kiện hội nhập quốc tế.*
- *Chủ đề 2: Các cách tiếp cận, quan điểm đào tạo và kinh nghiệm thiết kế chương trình, nội dung đào tạo kế toán – kiểm toán trên thế giới.*
- *Chủ đề 3: Đổi mới nội dung, chương trình và phương pháp đào tạo các học phần Lý thuyết hạch toán kế toán, Kế toán tài chính, Kế toán quản trị, Kiểm toán.*

Tại phiên 2 của Hội thảo, Khoa Kế toán mong muốn nhận được nhiều ý kiến của quý vị với các vấn đề chủ yếu sau:

- *Chủ đề 1: Phương pháp nghiên cứu và lý thuyết khoa học trong nghiên cứu kế toán - kiểm toán trên thế giới.*
- *Chủ đề 2: Các xu hướng nghiên cứu kế toán tài chính, kế toán quản trị và kiểm toán trên thế giới hiện nay.*

Thay mặt Khoa Kế toán, xin chúc sức khỏe quý vị đại biểu, quý thầy cô, chúc Hội thảo thành công tốt đẹp. Xin trân trọng cảm ơn!

CHỦ ĐỀ 1

NGHIÊN CỨU KHOA HỌC KẾ TOÁN, KIỂM TOÁN- PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ LÝ THUYẾT NGHIÊN CỨU

TỔNG QUAN CÁC LOẠI HÌNH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC TRONG LĨNH VỰC KẾ TOÁN - KIỂM TOÁN

PGS., TS. Mai Ngọc Anh

TS. Vũ Thị Phương Liên

NCS.Ths. Nguyễn Thị Hồng Vân

Khoa kế toán – Học viện Tài chính

Tóm tắt: *Nghiên cứu khoa học là quá trình áp dụng các ý tưởng, phương pháp và các lý thuyết khoa học để tạo ra kiến thức mới nhằm mô tả, giải thích hoặc dự đoán các sự việc hay hiện tượng. Nghiên cứu khoa học kế toán - kiểm toán có những phương pháp nghiên cứu cơ bản giống như các khoa học khác, vì vậy, một nghiên cứu khoa học kế toán - kiểm toán sẽ chịu ảnh hưởng từ các yếu tố cơ bản như: định hướng nghiên cứu (hàn lâm hay ứng dụng); quy trình nghiên cứu (suy diễn, quy nạp hay hỗn hợp); phương pháp nghiên cứu (định lượng, định tính hay hỗn hợp); Hệ nhận thức liên quan đến phương pháp nghiên cứu (khách quan, chủ quan hay thực dụng)... Bài viết này tập trung làm rõ các loại hình nghiên cứu khoa học thường được sử dụng trong các nghiên cứu khoa học ngành kế toán - kiểm toán bằng cách sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính để tổng hợp, phân tích từ đó tổng kết một số loại hình nghiên cứu khoa học thường được sử dụng và làm rõ mối quan hệ giữa những loại hình nghiên cứu này trên cơ sở thu thập các thông tin từ các giáo trình phương pháp nghiên cứu khoa học của một số trường đại học, một số nhà xuất bản của Việt Nam và thế giới... Hy vọng kết quả từ bài viết sẽ giúp các nhà nghiên cứu có hình dung rõ ràng về phương pháp, cách thức áp dụng trong một nghiên cứu khoa học kế toán - kiểm toán.*

Từ khóa: *Phương pháp nghiên cứu khoa học kế toán – kiểm toán, phương pháp nghiên cứu, phương pháp nghiên cứu trong kinh tế...*

1. Giới thiệu

Trong quá trình thiết kế và thực hiện một nghiên cứu khoa học, việc sử dụng một phương pháp nghiên cứu hiệu quả và phù hợp giống như “*một hiệp sĩ ra trận được trang bị*

một thanh kiếm sắc bén”. Phương pháp nghiên cứu khoa học là một trong những yếu tố tác động mạnh đến chất lượng của một nghiên cứu khoa học và thường được cân nhắc và xem xét thận trọng trong suốt quá trình thực hiện. Trong thực tế, khi thực hiện các đề tài nghiên cứu về khoa học xã hội nói chung và lĩnh vực kế toán – kiểm toán nói riêng, không có một phương pháp nghiên cứu nào được cho là tuyệt đối đúng và mang tính phổ quát cho mọi nghiên cứu. Việc lựa chọn các phương pháp nghiên cứu phù hợp tùy thuộc vào mục đích nghiên cứu và đặc điểm cụ thể của loại hình hoặc mục tiêu đề tài nghiên cứu. Các nghiên cứu khoa học được đánh giá và phân loại dựa trên các góc độ và tiêu chí khác nhau. Chính bởi vậy, việc nắm rõ bản chất, ưu nhược điểm và cách vận dụng, phối hợp các phương pháp nghiên cứu khoa học thường được sử dụng trong nghiên cứu khoa học kế toán – kiểm toán là hết sức cần thiết. Phạm vi bài viết này chỉ đề cập các loại hình nghiên cứu khoa học phổ biến được áp dụng trong nghiên cứu khoa học ngành kế toán – kiểm toán nhằm giúp các nhà nghiên cứu có cơ sở lựa chọn loại hình nghiên cứu, áp dụng một số phương pháp nghiên cứu phù hợp khi thiết kế và thực hiện một nghiên cứu khoa học.

2. Tổng quan nghiên cứu

Nghiên cứu khoa học là một hoạt động tìm kiếm, xem xét, điều tra, thử nghiệm để phát hiện ra những cái mới về bản chất sự vật, về thế giới tự nhiên và xã hội hoặc để sáng tạo phương pháp và phương tiện kỹ thuật mới cao hơn, giá trị hơn. Nghiên cứu khoa học là cách thức, con đường, phương tiện để giải quyết các nhiệm vụ nghiên cứu nhằm đạt được mục đích nghiên cứu. Dưới góc độ thông tin, nghiên cứu khoa học là cách thức, con đường, phương tiện thu thập, xử lý thông tin khoa học (*số liệu, sự kiện*) nhằm làm sáng tỏ vấn đề nghiên cứu để giải quyết nhiệm vụ nghiên cứu và cuối cùng đạt được mục đích nghiên cứu, hay nhằm thu thập và xử lý thông tin khoa học nhằm mục đích thiết lập những mối liên hệ và quan hệ phụ thuộc có tính quy luật và xây dựng lý luận khoa học mới. Dưới góc độ hoạt động, nghiên cứu khoa học là hoạt động có đối tượng, chủ thể (*người nghiên cứu*) sử dụng những thủ thuật, biện pháp, thao tác, tác động, khám phá đối tượng nghiên cứu nhằm làm biến đổi đối tượng theo mục tiêu mà chủ thể tự giác đặt ra để thỏa mãn nhu cầu nghiên cứu.

Nghiên cứu khoa học là cách thức con người tìm hiểu các hiện tượng khoa học một cách có hệ thống (Babbie, 1986). Nghiên cứu khoa học có cấu trúc phức tạp, gồm nhiều yếu tố: xây dựng các nhiệm vụ nhận thức; nghiên cứu những phương pháp và tri thức đã có trong lĩnh vực đang nghiên cứu; đưa ra và phân tích lý thuyết những giả thuyết; phân tích và khái quát hoá những kết quả đã nhận thức được; kiểm tra các giả thuyết có được trên cơ sở tổng hợp toàn bộ các sự kiện; xây dựng các lý thuyết và hình thành những quy luật; nghiên cứu những dự báo khoa học... Buckley (1976) đã phân loại các phương pháp nghiên cứu hiện đại thành bốn loại chính: phương pháp nghiên cứu phân tích, phương pháp nghiên cứu tài liệu lưu trữ, phương pháp nghiên cứu thực nghiệm và phương pháp nghiên cứu ý kiến dư luận.

Anol Bhatacherjee (2012) trong tài liệu “*Social Science Research: Principles, Methods, and Practices*” đã phân loại nghiên cứu khoa học gồm có: nghiên cứu hàn lâm và nghiên cứu ứng dụng (*Academic vs. applied research*), nghiên cứu diễn dịch và nghiên cứu quy nạp (*Deductive vs. Inductive research*), nghiên cứu chuẩn tắc và nghiên cứu thực chứng (*Conceptual vs. Empirical research*), nghiên cứu định tính và nghiên cứu định lượng (*Qualitative vs. Quantitative research*), nghiên cứu diễn giải và kết luận (*Explanatory vs. Conclusive research*), nghiên cứu sơ cấp và nghiên cứu thứ cấp (*Primary vs. Secondary research*), nghiên cứu mô tả và nghiên cứu phân tích (*Descriptive vs. Inferential research*)...

Đối với nghiên cứu khoa học kế toán – kiểm toán, các lý thuyết liên quan đến cách thức làm việc với các thông lệ kế toán. Theo truyền thống, nghiên cứu kế toán phát triển và kiểm tra các lý thuyết về để khám phá hiện tượng một cách tích cực hoặc một cách quy chuẩn, nhưng nghiên cứu kế toán cũng có thể xem xét các lý thuyết về bằng cách xem xét cách tiếp cận phát triển hoặc tiến hóa của *Krische* (2009).

Nghiên cứu khoa học trong kế toán - kiểm toán đã phát triển theo thời gian theo dòng phát triển của các phương pháp nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực khoa học xã hội. Trước 1960, các nghiên cứu khoa học kế toán – kiểm toán cổ điển chủ yếu tập trung vào nghiên cứu chuẩn tắc. Với sự ra đời của các dạng tạp chí nghiên cứu chuyên sâu về kế toán

- kiểm toán và sự phát triển của thị trường đã tạo ra các tập dữ liệu lớn và có khả năng thống kê để phân tích (*Ball & Brown, 1968*), nghiên cứu kế toán – kiểm toán chuyển dần từ hướng nghiên cứu chuẩn tắc sang hướng nghiên cứu thực chứng.

Oler, Oler, và Skousen (2009) đã thực hiện nghiên cứu để điều tra xu hướng trong nghiên cứu kế toán – kiểm toán bằng việc thống kê các bài báo đã được công bố trong sáu tạp chí kế toán - kiểm toán hàng đầu từ năm 1960 đến năm 2007 để kiểm tra các xu hướng trong trích dẫn, các chủ đề và phương pháp, tổng hợp và theo tạp chí. Kết quả nghiên cứu chỉ ra rằng các nghiên cứu khoa học về kế toán – kiểm toán phát triển theo hướng ngày càng mở rộng sang cả những lĩnh vực liên quan như tài chính, quản trị và kinh tế. Các chủ đề kế toán, tài chính và các phương pháp nghiên cứu khoa học trên cơ sở sử dụng dữ liệu lưu trữ ngày càng trở nên gia tăng theo thời gian liên quan đến các chủ đề và phương pháp luận khác, mặc dù các xu hướng này khác nhau theo từng tạp chí, song xu hướng nghiên cứu đang chuyển dần từ nghiên cứu từ nghiên cứu chuẩn tắc sang nghiên cứu thực chứng. Các nghiên cứu khoa học thường được sử dụng phổ biến là nghiên cứu chuẩn tắc và nghiên cứu thực chứng, nghiên cứu cơ bản và nghiên cứu ứng dụng, nghiên cứu khảo sát, nghiên cứu tình huống và nghiên cứu mô phỏng...

Tại Việt Nam, nghiên cứu khoa học là vấn đề đã được nhiều tác giả nghiên cứu song phần lớn các công trình mới chỉ tập trung làm rõ các phương pháp nghiên cứu khoa học trong từng ngành cụ thể, như phương pháp nghiên cứu khoa học xã hội (*Vũ Cao Đàm, 1999*), hoặc phương pháp nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực kinh doanh (*Lê Đình Thọ, 2011*), phương pháp nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực kinh tế (*Đình Phi Hổ, 2014*). Hiện chưa có tài liệu nhiều tài liệu chính thống nghiên cứu chuyên sâu về phương pháp nghiên cứu khoa học áp dụng trong kế toán – kiểm toán. Nghiên cứu khoa học kế toán – kiểm toán là yếu tố trung tâm trong việc đảm bảo sự phát triển của chương trình đào tạo, quy trình học tập, hiện đại hóa và đổi mới của tất cả các bộ phận của kế toán, kết quả của các nghiên cứu có thể cung cấp thông tin có ảnh hưởng và hiểu biết sâu sắc cho các nhà quản lý, kiểm toán viên, tư vấn thuế và các kế toán hành nghề khác. Nghiên cứu kế toán – kiểm toán tương tự như các nghiên cứu khoa học trong ngành khoa học xã hội thường sử dụng nhiều